

NORMATIVNA OSNOVA FINANSIJSKOG IZVEŠTAVANJA MALIH I SREDNJIH ENTITETA U REPUBLICI SRBIJI

Tadija Đukić

Univerzitet u Nišu, Ekonomski fakultet, Srbija

✉ tadija@eknfak.ni.ac.rs

Miloš Pavlović

Univerzitet u Prištini, Ekonomski fakultet Kosovska Mitrovica, Srbija

✉ milos.pavlovic@pr.ac.rs

UDK
657.375:
334.012.63/64
Pregledni rad

Apstrakt: Mali i srednji entiteti predstavljaju posebnu grupu preduzeća u privredi jedne zemlje u smislu organizacije i ustrojstva finansijskog izveštavanja, prvenstveno za eksterne korisnike. Objavlivanjem Međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja za male i srednje entitete priznato je da Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja nisu usklađeni sa mogućnostima malih i srednjih entiteta, i da oni predstavljaju osnovu drugog nivoa finansijskog izveštavanja. Osnovni zadatak i cilj MSFI za MSE je pojednostavljivanje postojeće računovodstvene regulative za ovaj segment entiteta. U njemu su prepoznate specifične potrebe finansijskog izveštavanja malih i srednjih entiteta i specifični informacioni zahtevi ovog dela privrede. Jednostavnost primene kroz jednostavnije opcije vrednovanja i smanjena obelodanjivanja, smanjenje troškova pripreme izveštaja, kao i stalnost, predstavljaju neke od prednosti novog standarda.

Primljeno:
28.11.2014.
Prihvaćeno:
29.12.2014.

Ključne reči: međunarodni standardi finansijskog izveštavanja, međunarodni standard finansijskog izveštavanja za male i srednje entitete, finansijski izveštaji, mali i srednji entiteti, Republika Srbija

1. Uvod

Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja (MSFI) predstavljaju jedinstveni set kvalitetnih globalnih računovodstvenih standarda koji predstavljaju podlogu za sastavljanje transparentnih i uporedivnih računovodstvenih informacija prezentovanih u obliku osnovnih finansijskih

izveštaja. Primena međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja kao izrazito složene, stručne i zahtevne materije iziskuje određeno znanje, iskustvo, vreme ali i zakonsku obavezu za određene poslovne entitete u Republici Srbiji. Doslednom primenom međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja poslovni entiteti osim što ispunjavaju zakonsku obavezu i zadovoljavaju informacione potrebe različitih zainteresovanih interesnih grupa imaju određene koristi ali i probleme. Problemi sa MSFI su najčešće praktične prirode i ogledaju se u poteškoćama s kojima se sreće računovodstvena praksa pri njihovoj svakodnevnoj upotrebi. Koristi od standardizovanog finansijskog izveštavanja su višestruke. Prvo, omogućava se formiranje jedinstvenog tržišta kapitala i održanje njegove stabilnosti, što dovodi do smanjenja cene kapitala. Drugo, uporedivošću finansijskih izveštaja omogućava se efikasnija alokacija kapitala. Nadalje, oni predstavljaju vitalnu vezu između menadžera i investitora. Takođe, računovodstveni kadrovi, razvijaju međunarodno priznate veštine pripreme, sastavljanja i obelodanjivanja finansijskih izveštaja.

U većini slučajeva, MSFI su primenjivali samo veliki entiteti koji imaju javnu odgovornost. A koristi od globalizacije treba da imaju i drugi entiteti bez obzira na njihovu veličinu i pristup kapitalu, prvenstveno mali i srednji entiteti. Iz tih razloga, Međunarodni odbor za računovodstvene standarde (IASB) je 2000. godine identifikovao potrebu za posebnom verzijom međunarodnih računovodstvenih standarda za male entitete. U junu 2004. godine IASB je objavio preliminarni pregled standarda za male i srednje entitete. Konačno, nakon izloženog nacrtu i usaglašavanja, međunarodni standard finansijskog izveštavanja za male i srednje entitete (MSFI za MSE) objavljen je 09.6.2009. godine.

Međunarodni standard finansijskog izveštavanja za male i srednje entitete kreiran je u skladu sa potrebama korisnika uvažavajući odnos troškova i koristi pri pružanju informacija. Prednosti ovog standarda su jednostavnost primene kroz jednostavnije opcije vrednovanja, smanjena obelodanjivanja, smanjenje troškova pripreme izveštaja, posebne računovodstvene principe koji su pogodni za male i srednje entitete koji ne kotiraju na berzi a u osnovi imaju MSFI.

U prvom delu ovog rada razmatraće se definisanje i značaj malih i srednjih entiteta, kako na nivou Evropske unije, tako i u Republici Srbiji. U drugom delu rada biće identifikovani razlozi zbog kojih malim i srednjim entitetima, MSFI ne predstavljaju primerenu normativnu osnovu. U trećem delu rada biće ukazano na osnovne karakteristike međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja za male i srednje entitete.

2. Značaj i definisanje malih i srednjih entiteta

Malim i srednjim entitetima pripada značajna uloga u privredi. Evidentna je zastupljenost malih i srednjih entiteta prema registrovanom broju poslovnih subjekata, pa se može reći da isti u većoj meri doprinose privrednom razvoju

zemlje. Mali i srednji entiteti su glavni oslonac i ključni resurs ekonomskog rasta, dinamike i fleksibilnosti, kako u naprednim, razvijenim i industrijskim zemljama, tako i u ekonomijama u razvoju.

Razvijene zemlje, zahvaljujući posebno malim i srednjim entitetima, ostvaruju pretežan deo svog uspešnog ekonomskog i društvenog razvoja. Ovo je moguće objasniti sledećim činjenicama: male firme se lakše prilagođavaju zahtevima tržišta, ostvaruju veću profitabilnost u odnosu na velike firme u relativnom smislu, uspešnije prevazilaze nastale poremećaje u okruženju, mogu uspešno raditi i sa relativno malim obimom uloženog kapitala, relativno jednostavno ulaze i izlaze iz određenih privrednih grana, vrlo često su u rukama članova šire i uže porodice i snažno su zainteresovani za opstanak, rast i razvoj biznisa i u njima se smanjuje rizik neuspešnog poslovanja i rada sa gubitkom (Petković, Berberović, 2013, str. 2)

U literaturi se mogu naći brojne definicije malih i srednjih entiteta. Pre donošenja zajedničke definicije na nivou Evropske unije, postojalo je nekoliko različitih definicija MSP-a. Tako su u Velikoj Britaniji mali entiteti bili definisani kao subjekti koji imaju do 200 zaposlenih, u Francuskoj se broj zaposlenih u malim entitetima kretao od 6 do 50 radnika, a u srednjim od 51 do 500 zaposlenih. U Nemačkoj se, za definisanje malih i srednjih entiteta, pored broja zaposlenih, uzima u obzir i ukupni godišnji prihod. (Radulović, 2006, p. 25-26)

Prema OECD definiciji, mali i srednji entiteti imaju manje od 500 zaposlenih, mada se svakoj zemlji ostavlja prostor da ovaj broj smanji ili poveća (u nekim zemljama 100 ili čak 300 zaposlenih predstavlja gornju granicu). Mikro entiteti imaju 1-4 zaposlenih, vrlo mali 5-19, mali 20-99 i srednji entiteti 99-500 zaposlenih. (Dostić 2003, p. 23-34)

Prema definiciji Svetske banke, podela entiteta izvršena je na način dat u tabeli 1.

Tabela 1. Klasifikacija entiteta prema definiciji Svetske banke

Kategorija entiteta	Broj zaposlenih	Ukupan prihod	Ili	Ukupan iznos bilansa
Srednji entitet	< 300	≤ 15 mil. evra		≤ 3 mil. evra
Mali entitet	< 50	≤ 3 mil. evra		≤ 3 mil. evra
Mikro entitet	< 10	≤ 0.1 mil. evra		≤ 0,1 mil. evra

Unutar Evropske unije, prva zvanična definicija malih i srednjih entiteta donesena je 03. aprila 1996. godine. Na zasedanju Saveta Evrope u Feira 19-20 juna 2000. godine, odobrena je Evropska povelja o malim entitetima. U povelji je navedeno da mali entiteti predstavljaju kičmu evropske privrede, ključni izvor zapošljavanja i temelj za razvoj poslovnih ideja. „U Lisabonu smo

uspostavili cilj da Evropska unija postane najkonkurentnija i najdinamičnija privreda u svetu, bazirana za znanju, sposobnosti za održiv privredni rast, veće i bolje zapošljavanje i veću socijalnu koheziju. Mali entiteti se moraju posmatrati kao glavni pokretači inovacija, zapošljavanja, a takođe socijalne i lokalne integracije u Evropi“ (Savet Evrope, 2000, str. 1).

Na taj način u potpunosti je priznat značaj malih entiteta i preduzetnika za razvoj, konkurentnost i zaposlenost u Evropskoj uniji. Shodno tome, Evropska komisija je 6. maja 2003. godine prihvatila preporuku o donošenju nove definicije MSP-a. Mali i srednji entiteti su definisani u zakonodavstvu EU u Preporuci EU 2003/361, koja je objavljena u glasilu Službeni list Evropske unije L 124, str. 36 od 2003. godine. Preporuka je stupila na snagu 1. januara 2005. godine i predstavlja jedinu verodostojnu osnovu za određivanje uslova za klasifikaciju entiteta kao MSP. Definicija malih i srednjih entiteta glasi: „Grupa mikro, malih i srednje velikih entiteta obuhvata entitete koji zapošljavaju do 250 radnika, ukupni godišnji promet im ne prelazi 50 miliona EUR i/ili im zbir bilansa ne prelazi 43 miliona EUR“ (Preporuka Evropske komisije 2003/361, član 2 Dodatka Preporuci).

Prema navedenoj preporuci Evropske komisije, entiteti se mogu podeliti na mikro, male i srednje. Za navedenu klasifikaciju entiteta potrebno je uzeti u obzir tri kriterijuma: broj zaposlenih, ukupan prihod i ukupan iznos bilansa. Tabelarno bi se to moglo prikazati na sledeći način:

Tabela 2. Klasifikacija entiteta prema definiciji EU

Kategorija entiteta	Broj zaposlenih	Promet	Ili	Ukupan iznos bilansa
Srednji entitet	< 250	≤ 50 mil. eura		≤ 43 mil. eura
Mali entitet	< 50	≤ 10 mil. eura		≤ 10 mil. eura
Mikro entitet	< 10	≤ 2 mil. eura		≤ 2 mil. eura

Izvor: European Commission, The New SME Definition, User guide and model declaration, 2012, p. 14.

Zajednička definicija MSP-a na nivou Evropske unije, koristi se kao osnova za zakonodavne odluke u EU o državnoj pomoći i strukturnim fondovima. To znači da mikro, mali i srednji entiteti moraju biti definisani na način koji garantuje ekonomsku pravednost, odnosno koji firmama daje pravnu sigurnost, dok u pravnim sistemima zemalja članica omogućava laku primenu.

Mikro, mali i srednji entiteti predstavljaju 99% svih entiteta u EU, što je ilustrovano u tabeli broj 3, i ima ih oko 21 milion. Zapošljavaju oko 33 miliona ljudi (više od 67% ukupnog broja zaposlenih) i čine ključan izvor preduzetničkog duha i inovacija, koji su presudni za konkurentnost entiteta u EU. Cilj politike EU na području malog i srednjeg preduzetništva je osigurati da

politike i mere budu prilagođene malim entitetima, te da doprinose većoj privlačnosti Evrope za osnivanje entiteta i poslovanje. (Fact Sheets on the European Union – 2014).

Tabela broj 3 Struktura entiteta u EU prema veličini i broju zaposlenih

Veličina entiteta	Broj entiteta u EU	Procentualno učešće	Procentualno učešće u ukupnom broju zaposlenih
Mikro entiteti	19.279.555	91,8	29,6
Mali entiteti	1.450.000	6,9	20,8
Srednji entiteti	228.209	1,1	16,8
Veliki entiteti	45.184	0,2	32,8
Ukupno	21.002.956	100%	100%

Izvor: (Gulin, 2013, str. 34)

U Republici Srbiji izvršena je podela na mikro, male, srednje i velike entitete. Navedeno razvrstavanje entiteta¹ izvršeno je prema članu 6. Zakona o računovodstvu (2013) na osnovu tri kriterijuma: prosečne vrednosti poslovne imovine, poslovnog prihoda i prosečnog broja zaposlenih. Da bi entitet bio klasifikovan u jednu od navedenih kategorija, treba da ispunjava dva od navedena tri kriterijuma.

Tabela 4. Podela entiteta u Republici Srbiji

Veličina entiteta	Prosečna imovina u evrima	Poslovni prihod u evrima	Prosečan broj zaposlenih
Veliki entiteti	Preko 17.500.000	Preko 35.000.000	Preko 250
Srednji entiteti	17.500.000	35.000.000	Do 250
Mali entiteti	4.400.000	8.800.000	Do 50
Mikro entiteti	350.000	700.000	Do 10

Važnost malih i srednjih entiteta u Srbiji ilustruju osnovni pokazatelji (Izveštaj o malim i srednjim preduzećima i preduzetništvu za 2012, 2013, str. 8). U 2012. godini od ukupno 317.668 preduzeća, preduzetnički sektor čini 99,8% (317.162 preduzeća). Sektor MSPP generiše 65,1% zaposlenih (782.026), 65,4% prometa (5.690 milijardi dinara), 55,8% BDV (977,1 milijardi dinara) i angažuje 45,5% ulaganja nefinansijskog sektora. Sektor MSPP angažuje 45,3% ukupne zaposlenosti, 39,1% ukupnih ulaganja, ostvaruje 49,8% izvoza, 58,2% uvoza,

¹ Ovde želimo ukazati na jedna paradoks. Uveliko se koristi pojam mala i srednja preduzeća iako prema aktuelnom Zakonu o privrednim društvima pojam preduzeće zvanično ne postoji.

generiše 70,8% spoljnotrgovinskog deficita privrede Srbije i učestvuje sa oko 33% u BDP Republike Srbije. Posmatrano po veličini, u strukturi sektora MSPP najbrojnija su mikro preduzeća (305.321), dok mala i srednja preduzeća (11.841) dominiraju po svim posmatranim pokazateljima (53,8% zaposlenosti, 60,7% prometa, 61,6% BDV, 77,0% izvoza, 74,5% uvoza MSPP).

3. Potreba za MSFI za MSE

Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja su prevashodno, ali ne isključivo, namenjeni izveštajnim entitetima koji istupaju na finansijskim tržištima ili, tačnije, izveštajnim entitetima koji imaju javnu odgovornost.² Ovi standardi primenjuju se kao obavezni ili dopušteni u više od 130 zemalja u svetu. U manjem broju zemalja – oko 30, međunarodni standardi finansijskog izveštavanja se koriste za izveštavanje svih entiteta, dok se u ostalih, oko 100 zemalja, međunarodni standardi finansijskog izveštavanja, koriste za izveštavanje entiteta koji imaju javnu odgovornost.

Javno odgovorni entiteti se odlikuju ograničenom odgovornošću velikog broja vlasnika, razdvojenošću vlasnika i upravljanja. Za postojeće i potencijalne investitore radi donošenja odluka, neophodne su informacije o finansijskom položaju, uspešnosti poslovanja i tokovima gotovine ovih entiteta. Zadovoljenje informacionih potreba ovih korisnika osnovni je cilj globalnog sistema finansijskog izveštavanja, dok međunarodni standardi finansijskog izveštavanja predstavljaju opšte prihvaćeni instrument za njihovo ostvarenje. Informacije prezentovane u finansijskim izveštajima sastavljenim u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja za investitore i poverioce predstavljaju valjanu osnovu za identifikovanje rizika sa kojima je povezano poslovanje entiteta, ocenu izloženosti tim rizicima i za prognoziranje budućih performansi entiteta. Ovo stoga što se ove informacije odlikuju relevantnošću, verodostojnom prezentacijom, blagovremenošću, uporedivošću, razumljivošću i proverljivošću.

Mali i srednji entiteti imaju najčešće skroman kapital, mali obim poslovnih aktivnosti, mali broj zaposlenih, nije izvršeno razdvajanje vlasničke i upravljačke funkcije već su najčešće vlasnici i menadžeri. Dodatni kapital u ove entitete najčešće ulažu bez javnoj poziva, postojeći ili novi vlasnici. Do potrebnih izvora sredstva ovi entiteti najčešće dolaze zaduživanjem kod banaka i drugih finansijskih institucija. Zbog navedenih karakteristika malih i srednjih entiteta, uži krug korisnika zainteresovan je za skromnijim i nešto drugačijim informacijama o njihovom poslovanju.

---

² Entitet ima javnu odgovornost ukoliko: 1) podnosi ili je u procesu podnošenja svojih finansijskih izveštaja Komisiji za hartije od vrednosti za potrebe izdavanja hartija od vrednosti koje se kotiraju na javnom tržištu; i 2) kao jednu od osnovnih poslovnih aktivnosti, u svojstvu poverenika drži imovinu velike grupe eksternih strana. Tipičan primer su banke, kreditne organizacije, osiguravajuće kompanije, trgovci i brokери, zajednički fondovi i investicione banke.

S obzirom na to, da su vlasnici entiteta najčešće i menadžeri, ili da su deo upravljačke strukture i da ih ima malo, i da imaju pristup svim potrebnim informacijama, najčešći korisnici informacija malih i srednjih entiteta su poverioci, država, kupci, dobavljači i zaposleni. Najčešći poverioci ovih entiteta jesu banke kojima su neophodne informacije potrebne za ocenu njihove kreditne sposobnosti, odnosno za procenu sposobnosti da servisiraju obaveze po kreditima tokom čitavog perioda otplate. Država, putem finansijskih izveštaja prati poslovanje ovih entiteta kako bi procenila uspešnost svoje ekonomske politike. Ovo stoga što država pruža posebnu podršku razvoju ovih entiteta. Kupci su zainteresovani za informacije na osnovu kojih mogu proceniti opstanak i razvoj entiteta naročito tamo gde su zavisni od takvih entiteta. Dobavljače interesuju informacije o tome da li će im iznosi koje im drugi duguju biti isplaćeni na vreme. Zaposlenima su neophodne informacije o stabilnosti entiteta i njegovoj profitabilnosti, u pogledu procene izvesnosti i visine zarade, zapošljavanja novih radnika, promene posla i sl.

Zbog svega navedenog, međunarodni standardi finansijskog izveštavanja su postali neusaglašeni sa potrebama malih i srednjih entiteta, prvenstveno zbog složenosti zahteva u vezi sa vrednovanjem, brojnih prava izbora i velikog broja informacija koje treba objaviti. Primena međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja kao osnove za finansijsko izveštavanje malih i srednjih entiteta postaje neekonomična, jer izaziva troškove koji prevazilaze koristi jer generiše informacije koje za korisnike nisu relevantne. Korisnici finansijskih izveštaja malih i srednjih entiteta, imaju izražene potrebe za uvidom u kratkoročne prilive i odlive gotovine, likvidnost, finansijsku snagu entiteta, stepen pokrića kamata i informacije o kretanju finansijskog rezultata u prošlosti dok finansijski izveštaji sastavljeni prema MRS/MSFI pružaju informacije koje investitorima i kreditorima treba da pomognu u prognoziranju na dugi rok novčanih tokova entiteta, dobitaka ili gubitaka i njegove vrednosti.

U cilju prihvatanja zahteva za pojednostavljivanjem izveštavanja malih i srednjih entiteta, zahteva u pogledu standardizacije i harmonizacije njihovog izveštavanja, Međunarodni odbor za standarde finansijskog izveštavanje je pristupio izradi posebnih standarda za finansijsko izveštavanje malih i srednjih entiteta. Sredinom 2009. godine, IASB je objavio Međunarodni standard finansijskog izveštavanja za male i srednje entitete, kao prilagođenu osnovu za njihovo finansijsko izveštavanje. O tome koliko je bila opravdana odluka IASB-a najbolje govori podatak da trenutno oko 90 zemalja u svetu direktno primenjuje MSFI za MSE ili je donelo nacionalnu regulativu usklađenu sa sadržajem MSFI za MSE (Stojanović, 2014, str. 6).

Prihvatanje i primena MSFI za MSE kao osnove za finansijsko izveštavanje ovim entitetima može doneti višestruke koristi (Škarić Jovanović, 2011, 22):

- Globalno priznata osnova finansijskog izveštavanja podiže poverenje korisnika u kvalitet sastavljenih finansijskih izveštaja,
- Primena standarda obezbeđuje dobijanje transparentnih i na globalnom nivou uporedivih finansijskih izveštaja,
- Podizanje kvaliteta finansijskih izveštaja olakšava pristup izvorima kapitala malim i srednjim entitetima,
- Sa stanovišta sastavljača, primena ovih standarda obezbeđuje postojanje izbalansiranog odnosa između troškova i koristi od prezentovanih finansijskih izveštaja.

Prihvatanjem MSFI za MSE kao osnove za finansijsko izveštavanje malih i srednjih entiteta prestaje da postoji potreba za donošenjem i stalnim održavanjem nacionalnih računovodstvenih standarda.

4. Okvir za finansijsko izveštavanje MSE

4.1. Opšte karakteristike finansijskog izveštavanja za male i srednje entitete

U Republici Srbiji postoji višegodišnja praksa u primeni Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja. Obaveza njihove primene odnosila se na sve poslovne entitete bez obzira na njihovu veličinu. Donošenjem Zakona o računovodstvu iz 2013. godine definisano je da veliki entiteti, pravna lica koja sastavljaju konsolidovane finansijske izveštaje, javna društva i srednji entiteti koji se sami odluče primenjuju Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja. Međunarodni standard finansijskog izveštavanja za male i srednje entitete primenjuju srednji entiteti koji se opredele za njihovu primenu, zatim mali entiteti, najveći broj drugih pravnih lica i mikro entiteti.

S obzirom na to, da je cilj IASB izgradnja konzistentne osnove finansijskog izveštavanja na globalnom nivou, to oba stuba finansijskog izveštavanja, MSFI i MSFI za MSE počivaju na istim ključnim konceptima i principima. Postojanje ove veze je neophodno zato što se: stvara mogućnost poređenja ne samo finansijskih izveštaja unutar svakog nivoa izveštavanja već i između njih; olakšava edukacija računovodja, revizija i prelazak sa izveštavanja sa MSFI na MSFI za MSE i obrnuto. Korišćenje istih koncepata i principa za oba nivoa finansijskog izveštavanja je moguće zato što MSFI i MSFI za MSE predstavljaju osnovu za izradu finansijskih izveštaja opšte namene.

Dobijanje manje složenih i razumljivih a ipak za njihove korisnike relevantnih informacija, lakših za primenu standarda finansijskog izveštavanja za male i srednje entitete u odnosu na MSFI, ostvareno je na više načina:

- Isključivanjem standarda koji se bave pitanjima koji nisu od značaja za male i srednje entitete,

- Pojednostavljenjem pravila za priznavanje, klasifikaciju i vrednovanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda,
- Smanjenjem zahtevanih objavljivanja u vezi sa transakcijama i ekonomskim okolnostima za koje su doneti standardi i
- Korišćenjem jednostavnijeg jezika za pisanje standarda (Škarić, 2011, str. 27).

Značajna razlika između međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja za male i srednje entitete (MSFI za MSE) i međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja je u obimu regulative. Odnosno, MSFI imaju oko 2900 stranica a MSFI za MSE svega 230 stranica. MSFI za MSE predstavljaju jedan jedinstveni standard koji se sastoji iz trideset pet odeljaka. S druge strane, za entitete sa javnom odgovornošću objavljen je pored Konceptualnog okvira za finansijsko izveštavanje, 41 standard i 33 saopštenja (tumačenja) kao i trinaest MSFI.

Redukovanje MSFI za MSE u odnosu na MSFI izvršeno je po osnovu izostavljanja određenih tema i pojednostavljenog priznavanja i odmeravanja pozicija u finansijskim izveštajima. Znači, MSFI za MSE predstavljaju veoma redukovani sadržaj, u kome su izostavljene određene teme iz MSFI zato što nisu od značaja za privatne entitete čijim hartijama od vrednosti se ne trguje na javnom tržištu, u slučaju kada MSFI nude veći broj opcija MSFI za MSE je preuzeo samo jednu i to jednostavniju opciju odnosno rešenje. Neke od tema koje su izostavljene u MSFI za MSE su: izveštavanje po segmentima, periodično izveštavanje, zarada po akciji, osiguranje, imovina koja se drži za prodaju.

Redukovanje sadržaja vršeno je i na osnovu pojednostavljenog priznavanja i odmeravanja, koje se prvenstveno odnosi na: finansijske instrumente, umanjenje vrednosti, amortizaciju goodwilla, izdatke za istraživanje i razvoj, smanjenje primene opcije fer vrednosti prilikom vrednovanja imovine, tretman troškova finansiranja, zatim prilikom prve primene ovog standarda zahteva se značajno manje podataka iz prethodnog perioda.

Kod MSFI postoji oko 3000 zahteva za obelodanjivanjima dok je kod MSFI za MSE taj broj zahteva smanjen deset puta i iznosi oko 300 zahteva za obelodanjivanje informacija u napomenama uz finansijske izveštaje.

Cilj finansijskih izveštaja malih i srednjih entiteta je da obezbede informacije o finansijskoj poziciji, performansama i tokovima gotovine nekog entiteta koje su korisne za donošenje ekonomskih odluka raznovrsnih korisnika, koji nisu u poziciji da traže izveštaje koji su njima potrebni. Istovremeno, finansijski izveštaji treba da pokažu i rezultate kontrole rukovodstva u pogledu odgovornosti menadžmenta za poverene im resurse.

Kompletan set finansijskih izveštaja prema MSFI za MSE predstavlja: izveštaj o finansijskoj poziciji, jedan izveštaj o ukupnom rezultatu ili zaseban bilans uspeha i zaseban izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na

kapitalu za izveštajni period, izveštaj o tokovima gotovine i napomene koje čine kratak pregled značajnih računovodstvenih politika i drugih objašnjenja. Odnosno, uočljivo je da nema razlika u setu finansijskih izveštaja kod velikih i malih i srednjih entiteta.

4.2. Kvalitativne karakteristike finansijskih izveštaja

Kvalitativne karakteristike finansijskih izveštaja prema MSFI za MSE su: razumljivost, relevantnost, materijalnost, pouzdanost, suština iznad forme, opreznost, potpunost, uporedivost, blagovremenost, ravnoteža između koristi i troška. Sve kvalitativne karakteristike su date ravnopravno i sa istim značajem.

Razumljivost predstavlja suštinski kvalitet informacija u finansijskim izveštajima koji omogućava korisnicima da shvate njeno značenje. Od finansijskih izveštaja se zahteva da budu sastavljeni tako da korisnici mogu bez odlaganja razumeti informacije koje sadrže. Razumljivost informacija se obezbeđuje izborom i obeležavanjem u njima iskazanih računovodstvenih kategorija (Krstić et al., 2013, str. 397).

Relevantnost – sposobnost informacije koja omogućava donošenje adekvatne odluke. Drugim rečima, pod relevantnom finansijskom informacijom smatra se ona informacija koja je primerena zadovoljenju potreba korisnika po sadržini, obimu, vremenu i načinu sastavljanja (Krstić, 2002, str. 20).

Materijalnost je takva karakteristika računovodstvenih informacija gde bi njeno izostavljanje ili pogrešno iskazivanje moglo da utiče na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu takvih finansijskih izveštaja. Materijalnost zavisi od veličine stavke ili greške procenjene u određenim okolnostima njenog izostavljanja ili pogrešnog formulisanja.

Pouzdana je ona informacija kada u njoj nema materijalnih grešaka ili predrasuda i kada verno predstavlja poslovne transakcije ili što bi moglo razumno da se očekuje da ona predstavlja. Finansijski izveštaji nisu oslobođeni predrasuda ako selekcijom ili prezentacijom informacija u njima postoji namera da se utiče na donošenje odluka ili rasuđivanje kako bi se postigao unapred definisani rezultat ili ishod.

Suština iznad forme, znači da poslovne transakcije i događaji treba da se računovodstveno obuhvataju i prezentuju u skladu sa njihovom suštinom, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika. Ovo povećava pouzdanost finansijskih izveštaja.

Opreznost predstavlja uključivanje određenog stepena opreza pri rasuđivanju potrebnom za procenu koju zahtevaju uslovi neizvesnosti, tako da imovina ili prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi nisu potcenjeni. Međutim, korišćenje opreznosti ne dozvoljava namerno potcenjivanje imovine

ili prihoda ili namerno precenjivanje obaveza ili troškova. Odnosno, opreznost ne dozvoljava predrasude.

Potpuna je ona informacija iz koje nisu izvršena izostavljanja koja bi uticala da informacija bude lažna ili obmanjujuća, te na taj način nepouzdana i manjkava.

Uporedivost je takva karakteristika računovodstvenih informacija koja omogućava da se uporede finansijski izveštaji nekog entiteta kako bi se utvrdili trendovi u pogledu njegove finansijske pozicije i uspešnosti poslovanja. Istovremeno, korisnici moraju biti u mogućnosti da uporede finansijske izveštaje različitih entiteta da bi procenili njihove relativne finansijske pozicije, uspešnost poslovanja i tokove gotovine. Zbog toga odmeravanje i prikazivanje finansijskih efekata sličnih transakcija i drugih događaja i uslova mora biti izvedeno dosledno u celom entitetu i tokom vremena za taj entitet, i dosledno za različite entitete. Pored toga korisnici moraju da budu informisani o računovodstvenim politikama korišćenim pri sastavljanju finansijskih izveštaja, kao i svim promenama tih politika i efektima takvih promena.

Blagovremena je ona informacija koja je u stanju da pravovremeno utiče na ekonomske odluke korisnika. Blagovremenost obuhvata pružanje informacija u periodu neophodnom za donošenje odluke. Ako postoje neopravdana odlaganja u izveštavanju, informacija može izgubiti svoju relevantnost. Menadžment entiteta mora da uskladi prednosti blagovremenog izveštavanja i pružanja pouzdanih informacija.

Ravnoteža između koristi i troškova postiže se u situaciji kada su koristi koje se dobijaju od informacija veće od troškova dobijanja te informacije. Procena koristi i troškova je u suštini proces rasuđivanja. Troškove ne moraju da snose oni korisnici koji uživaju koristi, zato što su to informacije koje koristi široki krug korisnika.

Prema MSFI postoje osnovne i unapređujuće kvalitativne karakteristike informacija u finansijskim izveštajima. Osnovne kvalitativne karakteristike računovodstvenih informacija su relevantnost i verodostojna prezentacija. Podkarakteristike relevantnosti su: prediktivna vrednost i potvrđujuća vrednost, a verodostojne prezentacije: potpunost, neutralnost i odsustvo materijalnih grešaka. Unapređujuće karakteristike (uporedivost, proverljivost, pravovremenost i razumljivost) imaju zadatak da poboljšaju kvalitet finansijskih informacija koje su relevantne i verno predstavljene u finansijskim izveštajima.

4.3. Priznavanje, klasifikacija i vrednovanje pozicija finansijskih izveštaja

Vrednovanje bilansnih pozicija prema smernicama MSFI za MSE vrši se na osnovu istorijskog troška. Međutim, investicione nekretnine i biološka sredstva

vrednuju se po fer vrednosti. Sve ostale stavke koje se ne vrednuju po fer vrednosti predmet su utvrđivanja umanjenja vrednosti.

Prilikom izbora računovodstvenih politika, MSFI za MSE upućuje da kada se ovaj standard ne bavi konkretnom transakcijom ili poslovnim događajem, menadžment treba da opredeli računovodstvene politike koje će za rezultat imati relevantne i pouzdane informacije u smislu da finansijski izveštaji:

- verno predstavljaju finansijsku poziciju, finansijske performanse i tokove gotovine,
- odražavaju ekonomsku suštinu transakcija,
- budu neutralni, odnosno lišeni subjektivnosti,
- oprezni u smislu da ne sadrže nepotrebne rizike,
- budu potpuni prema svim materijalno značajnim aspektima.

Prilikom prosuđivanja računovodstvenih politika, rukovodstvo razmatra zahteve MSFI za MSE ili pak zahteve kompletnog seta MSFI, odnosno smernica koje se bave sličnim pitanjima. Kod MSFI smernice koje se bave računovodstvenim politikama, upućuju na to da kada ni jedan standard ne tretira konkretnu poslovnu transakciju ili poslovni događaj, menadžment treba da odabere računovodstvenu politiku koja je u skladu sa Okvirom finansijskog izveštavanja.

Ne-finansijska imovina u okviru MSFI za MSE obuhvata zalihe, investicione nekretnine, nekretnine, postrojenja i opremu, nematerijalnu imovinu i umanjenje vrednosti imovine.

Definisanje *zaliha*, njihovo priznavanje, odmeravanje, utvrđivanje nabavne vrednosti, troškovi konverzije, alokacija opštih troškova proizvodnje, troškovi zaliha pružaoca usluga, umanjenje vrednosti zaliha i priznavanje rashoda po osnovu zaliha, predstavljaju pitanja koja su na sličan način definisana, kako u MSFI, tako i u MSFI za MSE. Odeljak o zalihama je dat u pojednostavljenoj i skraćenoj formi primerenoj malim i srednjim entitetima. Razlika između MSFI i skraćenih standarda je u tome što kod MSFI za MSE ne postoji mogućnost da se troškovi pozajmljivanja kapitalizuju, odnosno uključe u vrednost zaliha, već se oni bezuslovno smatraju rashodima perioda.

Definicija *investicionih nekretnina* prema MSFI za MSE je slična definiciji datoj u MRS 40 – Investiciona nekretnina. Inicijalno odmeravanje je slično u oba okvira, s tom razlikom što MSFI dopuštaju da se troškovi pozajmljivanja kapitalizuju, odnosno uključe u nabavnu vrednost investicionih nekretnina, za razliku od MSFI za MSE koji ne sadrži takvu mogućnost. Što se tiče vrednovanja nakon početnog priznavanja standard za male i srednje entitete ukazuje da se sve investicione nekretnine za koje se pouzdano može utvrditi fer vrednost bez prekomernih troškova, nakon početnog priznavanja vrednuju po fer vrednosti,

dok se investicione nekretnine, za koje se bez velikih troškova ne može utvrditi fer vrednost, nakon početnog priznavanja vrednuju po nabavnoj vrednosti.

Nekretnine, postrojenja i oprema su kod MSFI za MSE obuhvaćeni smernicama odeljka 17. Kod inicijalnog priznavanja nekretnina, postojenja i opreme kod MSFI, dozvoljeno je da se troškovi pozajmljivanja uključe u nabavnu vrednost nekretnina, postrojenja i opreme, dok takva mogućnost nije sadržana u standardu za male i srednje entitete, jer se troškovi pozajmljivanja evidentiraju kao rashod perioda u kome su nastali.

U pogledu vrednovanja nakon početnog priznavanja MSFI za MSE upućuju isključivo na model nabavne vrednosti, bez korišćenja modela revalorizacije. Tretman rezidualne vrednosti koji utiče na utvrđivanje osnovice za obračun amortizacije, takođe se razlikuje u ova dva regulatorna okvira po tome što MSFI zahtevaju godišnje preispitivanje rezidualne vrednosti, veka trajanja i metoda obračuna amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme. MSFI za MSE zahtevaju ovo razmatanje samo ako postoji indikacija da je došlo do značajne promene od poslednjeg godišnjeg izveštavanja.

Nematerijalna imovina osim goodwilla je kod MSFI za MSE definisana odeljkom 18, a kod MSFI smernicama MRS 38 – Nematerijalna ulaganja. Pitanja koja se odnose na definiciju nematerijalnih sredstava, osnovne principe priznavanja, inicijalnog priznavanja, tretman interno generisane nematerijalne imovine, su na sličan način rešena u oba regulatorna okvira. Izdaci za istraživanje i razvoj se prema standardu za male i srednje entitete u potpunosti smatraju rashodima perioda, dok se prema smernicama MRS 38 izdaci za istraživanje smatraju rashodima perioda a izdaci za razvoj, ukoliko su ispunjeni određeni uslovi, priznaju se kao nematerijalna imovina. Vrednovanje nakon početnog priznavanja prema MSFI za MSE sprovodi se isključivo po modelu nabavne vrednosti bez mogućnosti korišćenja modela revalorizacije koji je dozvoljen velikim standardima.

Korisni vek trajanja nematerijalnih sredstava, na osnovu kojeg se određuje stopa za obračun amortizacije, prema standardu za MSE se utvrđuje na osnovu ugovornih ili zakonskih prava i smatra se da on mora da bude konačan. Ukoliko mali i srednji entitet nije u stanju da proceni korisni vek trajanja određenog nematerijalnog sredstva, stopu za obračun amortizacije treba da utvrdi na osnovu pretpostavke da je korisni vek trajanja tog sredstva deset godina. S druge strane, odredbama MRS 38 data je mogućnost entitetima da nematerijalna imovina ima neograničen korisni vek trajanja i da se po tom osnovu na tu imovinu ne obračunava amortizacija. Preispitivanje amortizacionog perioda, metoda za obračun amortizacije i rezidualne vrednosti, prema MRS 38 vrši se svake godine pre sastavljanja finansijskih izveštaja, dok se kod standarda za male i srednje entitete preispitivanje ne vrši svake godine već kada postoji naznaka da

je došlo do promene rezidualne vrednosti, metoda za obračun amortizacije i korisnog veka trajanja.

Umanjenje vrednosti imovine je kod MSFI za MSE obuhvaćeno odeljkom 27. I prema MSFI i prema standardu za male i srednje entitete gubitak od umanjenja vrednosti nastaje kada je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva veća od njegove nadoknadive vrednosti. Razlike u pogledu umanjenja vrednosti su sledeće:

- Priznavanje gubitka od obezvređivanja prema MSFI za MSE vrši se na rashodima, a prema paragrafu 60 MRS 36 – Obezvređenje sredstava, priznavanje umanjenja vrednosti vrši se na rashodima, osim kada se radi o sredstvu koje se nakon početnog priznavanja vrednuje po metodu revalorizacije i za koje je vršena evidencija na revalorizacionim rezervama, tada treba izvršiti umanjenje iznosa revalorizacionih rezervi za iznos umanjenja vrednosti.
- Prema odeljku 27.7. godišnje preispitivanje indikatora obezvređenja vrši se za sva sredstva koja podležu obezvređivanju i ako postoje naznake obezvređivanja, sprovodi se test obezvređenja u cilju utvrđivanja iznosa obezvređenja. Ista obaveza postoji i prema MRS 36, s tom razlikom što on dodatno zahteva da se test obezvređenja obavezno sprovodi na kraju obračunskog perioda nezavisno od toga da li su uočene indicije obezvređenja za sledeću imovinu: nematerijalna imovina sa neograničenim vekom trajanja i goodwill stečen u poslovnoj kombinaciji.

I prema velikim i prema malom standardu obezvređivanje goodwilla vrši se na posredan način preko obezvređivanja jedinice koja generiše gotovinu kojoj pripada goodwill. U vezi sa alociranjem goodwilla na jedinicu koje generiše gotovinu, standard za male i srednje entitete usmeren je na okolnosti u kojima se goodwill ne može alocirati na jedinice koje generišu gotovinu i sadrži uputstva za takve okolnosti, dok MRS 36 ne sadrži takva upućivanja.

Pored navedenih razlika, MRS 36 razmatra određena pitanja u vezi sa obezvređenjem koja nisu predmet sadržaja standarda za MSE, kao što su uputstvo za procenu nadoknadive vrednosti i obezvređenje zajedničkih sredstava.

Kapital. MSFI za MSE sadrži poseban odeljak koji se odnosi na obaveze i kapital, dok su kod MSFI instrumenti kapitala dati u različitim standardima. Prema standardu za male i srednje entitete kapital se definiše kao preostalo učešće u imovini entiteta, nakon oduzimanja svih njegovih obaveza. Kapital obuhvata investicije vlasnika entiteta, plus uvećanje putem profitabilnog poslovanja minus umanjenje investicija vlasnika usled neprofitabilnog poslovanja. Kod MSFI u rečniku uz standarde data je nešto uža definicija kapitala: kapital je rezidualni ostatak u imovini entiteta nakon oduzimanja svih njegovih obaveza.

Finansijski instrumenti, u standardu za male i srednje entitete obrađuju se u odeljcima 11 i 12. Kod MSFI na finansijske instrumente se odnose sledeći standardi: MRS 32 – Finansijski instrumenti: prezentacija, MRS 39 – Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje i MSFI 7 – Finansijski instrumenti: obelodanjivanja.

Odeljak 11 odnosi se na priznavanje, prestanak priznavanja, odmeravanje i obelodanjivanje osnovnih finansijskih instrumenata (finansijske imovine i finansijskih obaveza). Entitet u vezi sa finansijskim instrumentima može se opredeliti da primenjuje bilo odeljke 11 i 12 iz MSFI za MSE ili opciono MRS 39. Ukoliko entitet odluči da primenjuje MRS 39, za obelodanjivanje treba da primenjuje zahteve iz odeljka 11 i 12 a ne MSFI 7.

Početno priznavanje finansijskih instrumenata vrši se u momentu kada entitet postane ugovorna strana ugovora po osnovu koga za njega nastaje finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza. Svi osnovni finansijski instrumenti odmeravaju se po nabavnoj vrednosti ili po amortizovanoj vrednosti, izuzev ulaganja u akcije kojima se trguje na berzi, odnosno čija fer vrednosti se na drugi način može pouzdano odmeriti. Osnovni finansijski instrumenti su gotovina, oročeni i depoziti po viđenju, komercijalni zapisi, dati i primljeni zajmovi, potraživanja i obaveze po osnovu menica i zajmova, obveznice i slični dužnički instrumenti. Pri utvrđivanju amortizovane vrednosti primenjuje se metod efektivne kamatne stope.

Finansijski instrumenti koji se vrednuju po nabavnoj ili amortizovanoj vrednosti, najkasnije na kraju obračunskog perioda testiraju se na obezvređenje. Ukoliko se u narednim obračunskim periodima uoči da je obezvređenje smanjeno, moguće je stornirati obezvređenje. Akcije se vrednuju po fer vrednosti koja se utvrđuje na osnovu njihove kotacije na berzi, a ako nje nema primenjuje se neka od alternativnih metoda procene fer vrednosti.

Odeljkom 12 MSFI za MSE uređen je računovodstveni tretman složenih finansijskih instrumenata kao što su opcije, forvardi, svopovi i ostali derivati. Pri inicijalnom odmeravanju složeni finansijski instrumenti se vrednuju po fer vrednosti, što je obično cena transakcije. Pri naknadnom vrednovanju primenjuje se takođe fer vrednost, a efekti promene fer vrednosti evidentiraju se u bilansu uspeha.

Odeljak 11 obuhvata najznačajnija obelodanjivanja data u MSFI 7, a odnosi se na rizike. Obelodanjivanja koja se odnose na rizik, a nisu eksplicitno uključena u odeljak 11 MSFI za MSE su: obelodanjivanja potrebna za finansijske institucije i obelodanjivanja potrebna za kompanije čijim hartijama od vrednosti se trguje u javnim tržištima kapitala.

Klasifikacija finansijskih instrumenata prema odeljcima 11 i 12 izvršena je na osnovne i složene finansijske instrumente. Prema paragrafu 9 MRS 39

finansijski instrumenti se klasifikuju u četiri kategorije: finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti u bilansu uspeha, investicija koja se drži do dospeća, zajmovi (kreditni) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju. S obzirom na to, da se ove dve klasifikacije značajno razlikuju i pošto kod MSFI za MSE ne postoji finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti u bilansu uspeha niti finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, ne postoji ni uslov da rukovodstvo u momentu sticanja finansijskih instrumenta u skladu sa namerom raspolaganja finansijskim instrumentom izvrši njihovu klasifikaciju, što je slučaj kod MSFI.

Prema MSFI za MSE finansijski instrumenti prestaju da se priznaju kada: prestanu da važe ugovorna prava na tokove gotovine od finansijskog sredstva, entitet suštinski prenese na drugu stranu sve rizike i koristi po osnovu vlasništva nad finansijskim sredstvom, entitet bez obzira, što je zadržao značajne rizike i koristi po osnovu sredstva prenese drugoj strani pravo da proda to sredstvo trećoj strani. Prema MRS 39, paragraf 17, entitet treba da prestane da priznaje finansijsko sredstvo kada: prestanu da važe ugovorna prava na tokove gotovine od finansijskog sredstva ili kada prenese finansijsko sredstvo na neko drugo pravno ili fizičko lice. Smernice koje se odnose na prestanak priznavanja u oba navedena okvira dosta su slične, međutim MSFI uključuju dodatne smernice za ugovorne aranžmane vezane za finansijske instrumente i relevantne aspekte prenosa sredstava.

Određena pitanja o finansijskim instrumentima koja su predmet sadržaja MSFI, nisu razmatrana sadržajem standarda za male i srednje entitete kao što su: derivati i izvedeni finansijski instrumenti, reklasifikacija finansijskih instrumenata i kvalifikovanje hedžing instrumenata.

Rashodi su u okviru MSFI za MSE obuhvaćeni odeljkom 2 koji se odnosi na definisanje rashoda, odeljkom 26 koji se odnosi na plaćanja po osnovu akcija i primanja zaposlenih, i na sličan način su obuhvaćeni kao kod smernica punih MSFI.

Razlike između računovodstvenog tretmana rashoda kod MSFI za MSE i MSFI postoje kod tretmana troškova pozajmljivanja jer smernice standarda za male i srednje entitete upućuju da troškove pozajmljivanja bezuslovno treba tretirati kao rashod, dok MRS 23 – Troškovi pozajmljivanja upućuju da se troškovi pozajmljivanja uključuju u nabavnu vrednost sredstva u vezi sa čijim pribavljanjem su oni nastali, ako su ispunjeni određeni uslovi. Ostali troškovi pozajmljivanja evidentiraju se kao rashod perioda u kome su nastali.

Prihodi koji su obuhvaćeni u okviru MSFI za MSE su skoro identični kao i kod MSFI. Shodno tome, na sličan način je kao i kod MSFI uređeno definisanje prihoda, njihovo priznavanje, odmeravanje, klasifikacija, obuhvatanje prihoda po osnovu ugovora o izgradnji i obuhvatanju prihoda u slučaju odloženog plaćanja.

5. Zaključak

Mali i srednji entiteti imaju značajnu ulogu u svim ekonomijama. Oni ostvaruju značajan doprinos povećanju dohotka i kreiranju novih radnih mesta, podstiču inovativnost i razvoj novih tehnologija i ostvaruju direktan uticaj na nivo agregatne tražnje i investicija. Uporedo sa narastanjem problema velikih kompanija u domenu organizacije i menadžmenta, kontinuirano je rastao i značaj malih i srednjih entiteta.

Uvažavajući informacione potrebe korisnika finansijskih izveštaja malih i srednjih entiteta, njihovih osnovnih karakteristika, razvijen je međunarodni standard finansijskog izveštavanja za ove entitete. Osnovna odlika ovog standarda je jednostavnost što je ostvareno redukovanjem postojećih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja koje primenjuju kompanije sa javnom odgovornošću. Dobijanje manje složenih i razumljivih standarda za male i srednje entitete ostvareno je isključivanjem standarda koji nisu od značaja za njihovo poslovanje, pojednostavljenjem priznavanja i vrednovanja pozicija bilansa stanja i bilansa uspeha, smanjenjem zahtevanih obelodanjivanja i korišćenjem jednostavnijeg jezika za pisanje standarda.

Za zemlje koje su do sada primenjivale MSFI za sva pravna lica, gde spada i Republika Srbija, donošenje MSFI za MSE trebalo bi da olakša finansijsko izveštavanje malih i srednjih entiteta, omogućujući međunarodnu uporedivost i obezbedi kontinuitet u izveštavanju.

Literatura

- A Guide to the IFRS for SMEs, (2010) IASC Foundation Publications Department, London.
- Bonić, Lj. and Đorđević, M. (2013) Kontrola kvaliteta i javni nadzor eksterne revizije, *Ekonomске teme*, 51(2): 335-353.
- Dostić, M. (2003) *Menadžment malih i srednjih preduzeća*, Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo
- Đukić, T. and Pavlović, M. (2014) Kvalitet finansijskog izveštavanja u Republici Srbiji, *Ekonomске teme*, 52(1): 101-116.
- European Commission, (2012) The New SME Definition, User guide and model declaration.
- Evropska komisija, (2003) Preporuka 2003/361, dostupno na http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/;ELX_SESSIONID=C5KJMW7whQ5Y5G2f72qYbmspt7vyhJPNnWbrL3kD2vm1jVc22k!-921735665?uri=CELEX:32003H0361 (pristupljeno 25.11.2014.)
- Fact Sheets on the European Union – (2014), dostupno na www.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/displayFtu.html (pristupljeno 20.11.2014.)

- Gulin, D. (2013) Pregled računovodstvene regulative i profesije u članicama EU, *Računovodstvo i financije*, 6/2013, Hrvatska zajednica računovodstvenih i finansijskih delatnika, Zagreb.
- IFRS for SMEs Basic for Conclusions, (2009) IASC Foundation Publications Department, London.
- IFRS za SME, (2009) Međunarodni standard finansijskog izveštavanja za male i srednje entitete, Savez računovođa i revizora Srbije, Savez računovodja i revizora Republike Srpske i Institut sertifikovanih računovodja Crne Gore
- Izveštaj o malim i srednjim preduzećima i preduzetništvu za 2012, (2013) Ministarstvo privrede, Ministarstvo regionalnog razvoja i lokalne samouprave i Nacionalna agencija za regionalni razvoj, Beograd
- Krstić, J. (2002) *Instrumenti finansijsko računovodstvenog izveštavanja*, Ekonomski fakultet Niš
- Krstić, J. and Đorđević, M. (2012) Interna kontrola i upravljanje rizikom preduzeća – od tradicionalnog do revidiranog COSO modela, *Ekonomске teme*, 50(2): 151-166.
- Krstić, J. Jezdimirović, M. Đukić, T. (2013) *Finansijsko računovodstvo*, Ekonomski fakultet Niš.
- Petković, S. and Berberović, Š. (2013) *Ekonomika i upravljanje malim i srednjim preduzećima – principi i politike*, Ekonomski fakultet Banja Luka.
- Poljašević, J. (2011), Prihvatanje nove normativne osnove finansijskog izveštavanja za male i srednje entitete, 6. Kongres računovodja i revizora Crne Gore: *Finansijsko izveštavanje u funkciji unapređenja poslovnog ambijenta u Crnoj Gori*, Bečići, str. 301-313.
- Radulović, M. (2006) Razvoj institucija i organizacija za podršku malim i srednjim preduzećima i preduzetništvu u Srbiji i uticaj inostranih iskustava (2001-2005), Republika Srbija, Republička agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća i preduzetništva, Beograd.
- Savet Evrope (2000) Evropska povelja o malim preduzećima, dostupno na <http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mper/OM/upravorg/rstmt/storg/Documents/Povelja%20o%20MSP.pdf> (pristupljeno 25.11.2014.)
- Stojanović, R. (2014) Razlike između Međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja za male i srednje entitete i „punih“ Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja, *Računovodstvena praksa* 20, str. 5-21.
- Škarić Jovanović, K. (2011) Očekivanja i izazovi primene MSFI za mala i srednja preduzeća, 15. Kongres SRRRS: *Refleksije međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja na računovodstvo, reviziju i poslovne finansije*, Banja Vrućica, str. 13-38.
- The IFRS for SMEs: Considering the alternatives, KPMG, January 2010.
- Zakon o računovodstvu (2013), Službeni glasnik Republike Srbije, broj 62/2013.

**THE NORMATIVE BASIS OF FINANCIAL REPORTING
OF THE SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTITIES
OF THE REPUBLIC OF SERBIA**

Abstract: Small and medium-sized entities represent a special group of entities in the economy of a country in terms of organization and structure of financial reporting primarily for external users. The publication of the International Financial Reporting Standards for Small and Medium-sized Entities reveals that the International Financial Reporting Standards are not aligned with the capabilities of small and medium-sized entities, and that they are the basis of the second level of financial reporting. The main task and the goal of IFRS for the SMEs is to simplify the existing accounting regulations for this segment of the company. They have identified the specific needs of the financial reporting of small and medium-sized entities and specific information requirements of this part of the economy. Ease of application through a simpler option valuation and disclosure decreased, reducing the cost of preparing the report, as well as continuity, represent some of the advantages of the new standard.

Keywords: International Financial Reporting Standards, International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities, the financial statements, SMEs, Republic of Serbia